

Ongelmallinen hoivavakuutus

Alkuvuodesta finanssiala kaivoi esiin pitkään ajamansa hankkeen saada Suomeen hoivavakuutusten markkinat.

Finanssiala perustelee hoivavakuutusten tarpeellisuutta suomalaisen väestön vanhenemisella. Vanheneminen lisää hoivapalveluiden tarvetta ja kustannuksia.

Hanke ei ole harmiton uuden vakuutusmuodon avaus, vaan johtaa monimutkaiseen seurauksiin, jopa perustuslaillisiin ongelmiin.

Tähän asti Suomessa on kustannettu hoiva yhteisillä varoilla. Lisäksi moni on säästänyt euroja vanhuuden varalle.

Hoivavakuutuksia ei ole ollut tarjolla, koska lainsäätäjät ei ole katsonut tällaista vakuutuslajia tarpeelliseksi – ei, vaikka finanssiala on kovasti yrittänyt. Ala näkee luonnollisesti vanhenevassa väestössä hyödyntämättömän mahdollisuuden: uudesta vakuutuksesta voisi tulla oivallinen rahasampo.

Lainsäätäjien maltille voisi tässä yhteydessä nostaa hattua. Poliittiset

päätäjämme ovat empineet, koska hoivarahoituksen kaupallistaminen voi herkästi törmätä samanlaisiin perustuslaillisiin ongelmiin kuin esimerkiksi sote-uudistus. Eduskunta joutuisi tarkkaan pohtimaan, miten perustuslain kansalaisille takaamia verovaroin ylläpidettyjä perusoikeuksia voi kaupallistaa ilman perustuslain vastaisuutta.

Toinen perustuslaista kumpuava kysymys on se, miten varmistaa lain takaama kansalaisten yhdenvertaisuus, jos julkisen vallan vastuulla olevaan vanhushoivaan syntyy yhä uusia erilaisia maksu- ja laatuluokkia.

Nykyiset hoivapalvelut ovat ainakin periaatteessa yhtäläisiä. Lisäksi asiakasmaksut suhteutetaan kunkin asiakkaan maksukykyyn.

Hoivavakuutus muuttaisi asetelmaa. Yksityisesti ostettava vakuutus olisi ehkä ylemmän keskiluokan vaurutumiskeino, mutta pienituloisille liian kallis ja suurituloisille tarpeeton.

Jotta keskiluokka innostuisi hoivavakuutuksesta, tarvitaan verohelpo-

tuksia. Tämä taas johtaisi jopa moraaliiseen umpikujaan. Kuka maksaisi muiden kuin hoivavakuutuksia ostaneiden hoivamenot? Entä mikä olisi hoivavakuutuksen ottajan halu kustantaa veroilla yhteisiä menojamme?

Kirsti Lehtinen
toiminnanjohtaja
kirsti.lehtinen@oaj.fi

Problematisk vårdförsäkring

Ibörjan av året grävde finanssektorn fram ett långvarigt projekt om en marknad för vårdförsäkringar i Finland.

Finanssektorn baserar behovet av vårdförsäkringar på att den finska befolkningen åldras. Åldrandet leder till mer vårdtjänster och kostnader.

Projektet innebär inte bara en ny försäkringsform utan leder till komplicerade följder, till och med till grundlagsenliga problem.

Hittills har Finland finansierat vården genom allmänna medel. Dessutom har många sparat euron inför sin ålderdom.

Det har inte funnits vårdförsäkringar till buds eftersom lagstiftaren inte har ansett att denna försäkringsform är nödvändig – nej, fastän finanssektorn har gjort ivriga försök. Sektorn ser naturligtvis i den åldrande befolkningen en nästan oanvänd möjlighet: den nya försäkringen skulle bli en utmärkt

källa att ösa ur.

Man kan i detta sammanhang lyfta på hatten över lagstiftarnas sinnesnärvaro. Våra politiska beslutsfattare har tvekat eftersom kommersialiseringen av vårdkostnaderna lätt kan stöta på likadana problem som till exempel i samband med vårdreformen. Riksdagen måste noggrant begrunda hur de genom skattemedel upprätthålla grundrättigheterna för medborgarna kan kommersialiseras utan att bryta mot grundlagen.

En annan viktig fråga som rör grundlagen är, hur man garanterar medborgarnas i grundlagen garanterade jämlikhet om det vid sidan av den åldringsvård som är på den offentliga maktens ansvar uppstår allt fler nya betalnings- och kvalitetsklasser.

De nuvarande vårdtjänsterna är åtminstone i teorin likvärdiga. Dessutom relateras kundbetalningarna till varje

kunds betalningsförmåga.

Vårdförsäkringen skulle förändra konstellationerna. En privat försäkring skulle kanske vara den högre medelklassen beredskapsmetod, men för låginkomsttagarna för dyr och onödig för höginkomsttagare.

För att medelklassen skall intressera sig för vårdförsäkringen krävs det skattelättnader. Detta leder åter till en moralisk återvändsgränd. Vem betalar för vårdkostnaderna för andra än dem som har betalat för vårdkostnaderna? Och hur är det med vårdförsäkringstagarens vilja att genom skatter betala för våra gemensamma utgifter?

Kirsti Lehtinen
verksamhetsledare

Ulla Bäck
översättning

